

WANDELNET

JAARVERSLAG 2021

START

VOORWOORD

Missie en visie Wandelnet

“Nederland mooier maken voor wandelaars! Wandelnet wil stad en land toegankelijker en aantrekkelijker maken voor wandelaars. Wandelnet legt daarbij de focus op beleving van de omgeving en de ‘fun-factor’ van wandelen. Wij maken werk van wandelen, omdat wandelen leuk en gezond is, bijdraagt aan economische ontwikkeling en een duurzame samenleving.”

Wandelen blijvend populair!

Dat wandelen ook in 2021 onverminderd populair was, kon je haast niet ontgaan: je hoefde maar naar buiten te kijken of de krant open te slaan. Vanuit Wandelnet hebben we bovendien de bewijslast geleverd in de Nationale Wandelmonitor. Uit ons onderzoek blijkt: bijna 14 miljoen Nederlanders wandelen, 70% van de jongeren tot 30 jaar is meer gaan wandelen sinds corona, we hebben 1,8 miljard omme-tjes gemaakt in 2021, ruim 1 miljoen Nederlanders gaan op wandelvakantie in eigen land en de economische impact is met 2,5 miljard euro per jaar enorm.

Vanuit onze meerjarenstrategie stellen we in alles de wandelaar centraal en streven we ernaar nog beter in te spelen op de populariteit van wandelen en de toegenomen vraag naar routes. Met het Biesboschpad en het Betuwepad hebben we een mooie uitbreiding op het landelijk netwerk van meer dan 12.000 kilometer Lange-Afstand-Wandel-paden (LAW) en Streekpaden gerealiseerd. De komende jaren zal onze strategie daarbij meer gericht zijn op nieuwe product-marktcombinaties en de kwaliteit en beleving van routes dan op uitbreiding van het netwerk in kwantitatieve zin. Het aanbieden van rondwandelingen, afgeleid van bestaande LAW's en Streekpaden is daar een succesvol voorbeeld van.

Topkwaliteit van wandelroutes is in al ons werk een leidend principe. Het vele werk dat onze vrijwilligers daarvoor achter de schermen verrichten, is het afgelopen jaar in vier videoportretten weergegeven. Deze portretten staan symbool voor alle meldingen die via meldpuntroutes.nl worden

opgelost, alle gesprekken met terreineigenaren die nodig zijn voor nieuwe (onverharde) paden en de lobby voor bijvoorbeeld goede oplossingen als paden of spoorwegovergangen dreigen te worden afgesloten.

Onze missie om Nederland toegankelijker en aantrekkelijker voor wandelaars te maken, kunnen we niet alleen realiseren. In de provincies zijn routebureaus belangrijke partners, voor het landelijk routenetwerk is de samenwerking met Nivon Natuurvrienden essentieel. Bij het agenderen van wandelen sluiten we coalities zoals Ruimte voor Lopen waar Wandelnet samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en kenniscentrum CROW initiatiefnemer van is. Voor campagnes zoals de Wandel Tijdens Je Werkdag en het belang van onverharde paden werken we met veel partijen samen, van bedrijfsleven tot belangenorganisaties.

Mede dankzij de financiële steun van donateurs, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de provincies en andere opdrachtgevers sluit Wandelnet een succesvol jaar af en kijken we uit naar 2022. Ik dank medewerkers, vrijwilligers en partners voor hun flexibiliteit die de coronamaatregelen noodgedwongen opnieuw vroegen en hoop van harte dat we elkaar in het nieuwe jaar weer vaker fysiek kunnen ontmoeten. We blijven in ieder geval onverminderd wandelen!

Toon Naber
namens bestuur Stichting Wandelnet

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar
2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk
3. Routes in de schijnwerpers
4. Routedatabank
5. Vrijwilligers en donateurs
6. Community, toepassing en gebruik
7. Belang van de wandelaar
8. Campagnes
9. Bureau en bestuur
10. Financiële verslaglegging

H1 ONDERZOEK NAAR DE WANDELAAR

Het afgelopen jaar gaf maar liefst 96% van alle Nederlanders boven de 16 jaar aan weleens te wandelen. Met de pandemie als katalysator lijkt de populariteit verder toegenomen. De uitkomsten van de Nationale Wandelmonitor onderbouwen dit gegeven.

Wandelnet presenteert de Nationale Wandelmonitor 2021.

Nationale Wandelmonitor

Eind 2021 bracht Wandelnet de Nationale Wandelmonitor uit; een inspirerend onderzoeksrapport dat eens per vijf jaar verschijnt. Het onderzoek geeft inzicht in trends en ontwikkelingen op het gebied van wandelen in Nederland. Ongeveer twee derde van alle Nederlanders maakte het afgelopen jaar een wandeling van tussen de 5 en 10 kilometer; gemiddeld 57 keer per jaar. 83% geeft aan ook na de pandemie te blijven

Op 2 december werd de Wandelmonitor officieel gepresenteerd. De uitkomsten werden in landelijke en regionale media opgepakt, waaronder het NOS-journaal en NPO Radio 1. Bekijk de [Nationale Wandelmonitor](#).

Wandelnet in het NOS journaal.

(Thuis)werkend Nederland

Het thuiswerkadvies van de rijksoverheid had grote impact op het wandelgedrag. Wandelnet peilde begin 2021 of en hoe mensen wandelen tijdens een (thuis)werkdag, de uitkomsten zijn verwerkt in het infoblad. Van alle thuiswerkers geeft ruim 60% aan meer te wandelen dan voor de pandemie en 96% van de ondervraagden wandelt regelmatig. >>

Aantal wandelingen 2021 - zoveel wandelingen liepen we in Nederland...

Ommetje
(tot max 1 uur)
1.800.000.000

Een wandeling
(5-10 km)
53.000.000

Een dagwandeling
(> 10 km)
111.000.000

Participatie wandelen 2021 - hoeveel Nederlanders liepen weleens een...

84% Ommetje (tot max 1 uur)

66% Een wandeling (5-10 km)

30% Een dagwandeling (> 10 km)

7% Een wandelvakantie in Nederland
(minimaal 1 overnachting, wandelen belangrijkste activiteit)

Frequentie wandelen 2021 - hoe vaak liepen Nederlanders een wandeling...

	tot max 1 uur, circa 20 min = ommetje	5 tot 10 km = wandeling
7x per week of vaker	14%	2%
4-6 x per week	23%	5%
1-3x per week	38%	28%
1-3x per maand	16%	35%
6-11x per jaar	5%	12%
3-5x per jaar	3%	11%
1-2x per jaar	1%	7%
minder dan 1x per jaar	1%	2%

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

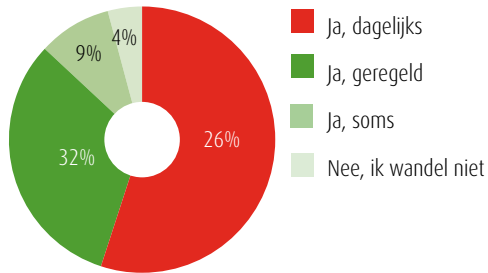
8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Wandelt Nederland op een thuiswerkdag?

Voornaamste reden om te wandelen?

1. Een frisse neus halen
2. Fit en gezond blijven
3. Ontspanning
4. Het hoofd leegmaken
5. Natuurbeleving
6. Boodschappen doen

Wanneer?

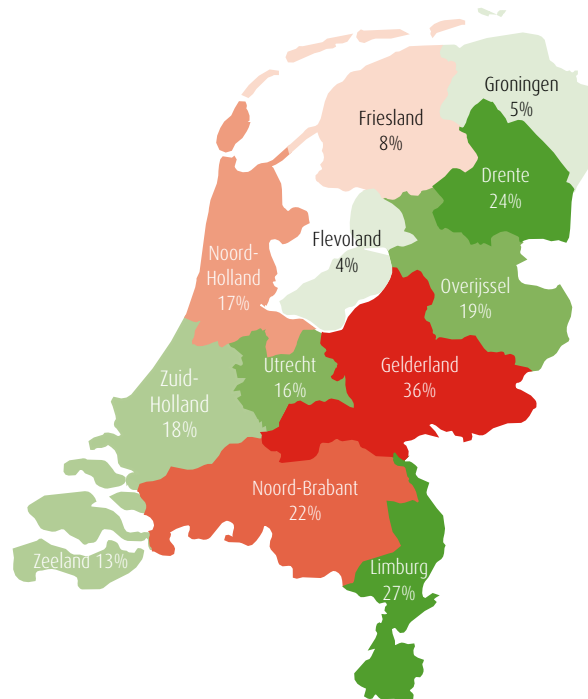
Wandelt in de lunchpauze	23%
Na het werk	17%
Voor start werkdag	13%

Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd

Voor de uitgave van het 'trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021' werkte Wandelnet als kennispartner mee aan een speciaal hoofdstuk over wandelen en de betekenis van wandelen voor toerisme. Met de toenemende vraag naar wandelen en wandelroutes, is meer ruimte voor recreatie nodig in Nederland. Bekijk het 'Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2021'

Pelgrimeren als trend

Op uitnodiging van de Camino Academie en de Universiteit van Tilburg nam Wandelnet in april deel aan een panel waarbij de invloed van de pandemie op pelgrimeren werd besproken. Ook de camini's in Zuid-Limburg en voorbeelden in diverse provincies passeerden de revue. Pelgrimeren is al zo oud als de weg naar Rome en de route naar Santiago de Compostella is bijzonder populair. In het Nederlandse deel van de Jacobsroute wordt veel aandacht aan het thema 'pelgrimeren' besteed. Wandelnet ondersteunt het Genootschap van Sint Jacob in de markeringen en het vrijwilligersmanagement.

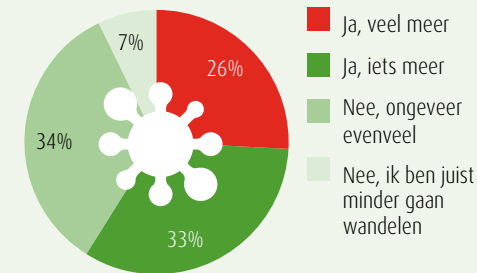
Populairste wandelprovincies.

Wandelmotieven 2021 - waarom wandelen Nederlanders...

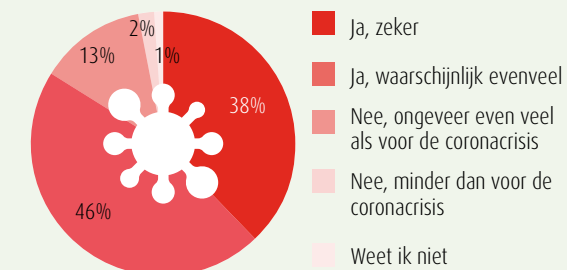
Motief	meer dan 10 km = dagwandeling	tot max 1 uur, circa 20 min = ommetje
ontspanning	68%	65%
fit/gezond worden/blijven	62%	61%
natuurbeleving	56%	31%
er even tussenuit	55%	51%
omdat ik het leuk vind	51%	39%
frisse neus halen	48%	67%
bezinning/hoofd leegmaken	38%	42%
gezelligheid	37%	21%
gevoel van vrijheid	33%	21%
hond uitlaten	17%	22%

Invloed van pandemie

Bent u sinds de pandemie meer gaan wandelen?

Bent u van plan om meer te gaan wandelen tijdens de pandemie?

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H2

KWALITEIT LANDELIJK WANDELNETWERK

Wandelnet is trots op het landelijk routenetwerk van LAW's en Streekpaden. Dagelijks zijn honderden vrijwilligers actief om de kwaliteit van de routes op orde te houden. Of het nu gaat om onderhoud van de markering, het beschermen van de paden of het innoveren door nieuwe producten en belevingslagen. In 2021 leverde dat nieuwe routes op, ontstonden er innovatieve pilots en werden wandelroutes genomineerd voor wandelprijzen.

Een vernieuwde kijk op routes

Vanwege de toegenomen populariteit van wandelen, ontstond ook een stroom aan ideeën voor nieuwe wandelroutes. Om een goede afweging te maken wanneer een wandelroute toegevoegd wordt als LAW of Streekpad, heeft Wandelnet vanuit haar meerjarenstrategie een vernieuwde visie op routes ontwikkeld. Nederland

beschikt inmiddels over een hoge dekingsgraad als het gaat om langeafstand routes. De inzet ligt daarom voor komende jaren vooral op een kwaliteitsslag en innovatie van de al bestaande routes. Met nieuwe product-markt combinaties streven we ernaar om nieuwe doelgroepen te verleiden. >>

Landelijk routenetwerk

Wandelnet beheert en ontwikkelt samen met collega-organisatie Nivon Natuurvrienden ruim 12.000 km Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden . Dit landelijke netwerk is te herkennen aan de wit-rode en geel-rode markeringen die internationaal herkenbaar zijn en merkrechtelijk zijn gedeponeerd. De Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden zijn onderdeel van het internationale routenetwerk en geven meerwaarde aan de aangesloten fijnmaziger regionale wandelnetwerken.

Overzichtskaart routenetwerk.

Overzichtskaart wandelnetwerk.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Kwaliteitscriteria

Lange-Afstand-Wandelpaden en Streekpaden zijn een 'kwaliteitsmerk' met bijbehorende merkbeloften en herkenbaar aan het wit-rood en geel-rood. De kwaliteitscriteria van Wandelnet, gebaseerd op Europese richtlijnen, liggen daar altijd aan ten grondslag. Daarnaast werken we als belangenbehartiger continu aan de kwaliteit van de onderliggende infrastructuur door bijvoorbeeld het opheffen van barrières en het oplossen van knelpunten. Vrijwilligers worden speciaal opgeleid om de kwaliteitscriteria toe te passen in het veld.

Kwaliteitscriteria Wandelnet routes

Algemeen
1. Lengte
2. Samenhang en toegevoegde waarde
3. Belevingswaarde route (thema) en gebiedseigenheid (kernwaarden)
Routekwaliteit
4. Verkeers(on-)veiligheid
5. Exclusiviteit voor wandelaars
6. (On)verhard
7. Stilte (in geluidsniveau) of bij de omgeving passende geluiden
8. Barrières en doorsnijdingen
9. Begaanbaarheid / fysieke toegankelijkheid
Landschapskwaliteit
10. Variatie en aantrekkelijkheid landschap en landgebruik
Voorzieningskwaliteit
11. Bereikbaarheid openbaar vervoer
12. Mogelijkheden om te overnachten
13. Aanwezigheid voorzieningen

Meldpunt voor routes

Meldpuntroutes.nl is een website waar wandelaars meldingen plaatsen van onregelmatigheden die zij onderweg tegenkomen. Het meldpunt is één van de belangrijkste instrumenten om de kwaliteit van het routenetwerk op orde te houden, zowel voor de regionale netwerken als het landelijk netwerk. Als de melding betrekking heeft op een LAW of Streekpad dan zorgen de vrijwilligers van Wandelnet en Nivon in het veld voor een passende oplossing. In 2021 kwamen 2.604 meldingen binnen, waarvan er 2.510 zijn opgelost. In onderstaande tabel staat een overzicht van alle meldingen en oplossingen per regio.

Meldpunt - meldingen en oplossingen

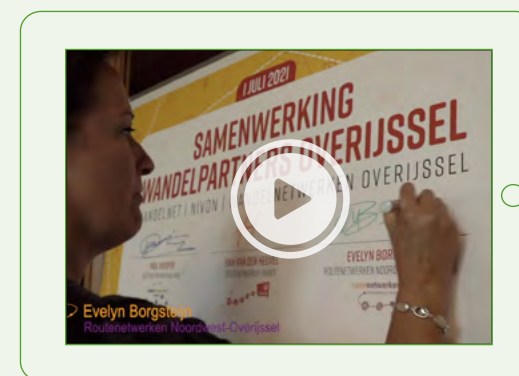
Provincie	Gemeld	Opgelost
Friesland	98	95
Groningen	345	326
Drenthe	135	129
Overijssel	80	76
Gelderland	493	452
Noord-Holland	775	655
Flevoland	4	4
Utrecht	164	159
Zuid-Holland	344	255
Zeeland	39	33
Noord-Brabant	161	134
Limburg	86	72
Totaal	2.604	2.510

Afspraken over markeringen

Langzamerhand heeft Nederland (bijna) een landelijk dekkend gemarkeerd wandelnetwerksysteem. Bij de ontwikkeling van regionale netwerken fungeert het landelijk routenetwerk van LAW's en Streekpaden vaak als ruggengraat in een gebied. Uit oogpunt van duidelijkheid voor de wandelaar en om landschappelijke vervuiling te voorkomen, worden de markeringen zo veel mogelijk op dezelfde dragers/paaltjes aangebracht. Afspraken wie waarvoor verantwoordelijk is, worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Zo is altijd duidelijk wie in actie komt bij problemen en weten vrijwilligers en routebeheerders elkaar te vinden als het nodig is.>>

Samenwerkingsovereenkomst in Overijssel

Op 1 juli 2021 tekenden in Overijssel de drie routebureaus, Gastvrij Overijssel, Nivon Natuurvrienden en Wandelnet een samenwerkingsovereenkomst. De overeenkomst bevat afspraken over plaatsing van LAW- en Streekpad markeringen op de dragers van de wandelnetwerken. Daarbij spraken de partners de intentie uit om als één partij naar buiten treden als het gaat om wandelen in Overijssel. Wandelnet ondersteunde vanuit ervaring bij wijze van pilot de partner in Noordwest-Overijssel in het werven en inwerken van nieuwe vrijwilligers.

Tekenen samenwerkingsovereenkomst in Overijssel.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

NS-wandelingen

Door het negatieve reisadvies was de impact van de pandemie ook merkbaar op de NS-wandelingen. In 2021 heeft Wandelnet geïnvesteerd in het controleren en verbeteren van de NS-wandelingen. Het aantal meldingen via meldpuntroutes.nl voor de NS-wandelingen is in 2021 afgenomen. De aard van de meldingen vroeg in sommige gevallen wel meer inzet van routevrijwilligers en belangenbehartigers om grotere knelpunten op te lossen. Ondanks de pandemie is het aantal gedownloade NS-wandelingen op de website van Wandelnet, vergeleken met vorig jaar, alsnog met 15% gestegen.

Nieuwe NS-route: Duinen van Zoutelande

Gelukkig konden we in 2021 na lange tijd weer een nieuwe NS-wandeling presenteren: Duinen van Zoutelande! De NS-wandeling werd direct al in de eerste maanden duizenden keren gedownload. De route kreeg landelijk veel publiciteit, waaronder een artikel in SPOOR, nieuwsbrieven van NS en Wandelnet, een reportage in wandelkrant Te Voet en in Lopend Vuur.

Top 5 NS-wandelingen via Wandelnet:

1. Utrechtse Heuvelrug
2. Blauwe Kamer Rhenen
3. Duinen van Zoutelande
4. Veluwezoom
5. De Vuursche

NS-wandeling op de schop

In het Limburgs Plateau startten het afgelopen jaar omvangrijke wegwerkzaamheden, waardoor de NS-route ingrijpend moest worden omgeleid. De manier waarop alle betrokkenen dit hebben aangepakt, is een schoolvoorbeeld van hoe het idealiter hoort te gaan: een aannemer die Wandelnet via het NS-Meldpunt op de hoogte brengt, de vrijwilligers in de belangenbehartiging die meteen in actie komen, de routevrijwilligers die een omleiding in het veld verkennen, voorleggen en vervolgens een beschrijving aanleveren. De routelijn is direct aangepast en inmiddels weer helemaal actueel op zowel de routeplanner als op de website.

Wandelaars over de dijk.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H3

ROUTES IN DE SCHIJNWERPERS

Het (inter)nationale netwerk van LAW's en Streekpaden is nooit af. Als er kansen zijn, komen er soms routes bij en met regelmaat is het nodig een route grondig te herzien. Dat is ook het moment om in te spelen op nieuwe wandelwensen en innovatie op bestaande routes toe te passen daar waar er vraag naar is.

Nieuwe Streekpaden: Biesboschpad en Betuwepad

In 2021 presenteerde Wandelnet twee nieuwe Streekpaden. Op 24 september overhandigde directeur Ankie van Dijk de nieuwe gids van het Biesboschpad aan initiatiefnemer Hans Kuijpers en gedeputeerde Anne Koning van de provincie Zuid-Holland.

Overhandiging nieuwe gids Biesboschpad.

Biesboschpad

Het nieuwe 'Biesboschpad' ligt grotendeels rond het Nationaal Park. De Sint Elisabethsvloed overspoelde 600 jaar geleden een groot deel van Holland en Brabant. De wandeling over het nieuwe Streekpad volgt globaal de contouren van hoever het water tijdens de vloed in 1421 kwam. Op deze route loop je kans om de zee- en visarend te spotten en knaagsporen van bevers te zien, maar voert je ook langs alle cultuurhistorische hoogtepunten. Dagblad Trouw besteedde er een speciale reportage aan.

Wandelaars lopen het Biesboschpad.

Betuwepad

Bloeiende bloesems, slingerende rivieren, uiterwaarden, Flipje en karakteristieke stadjes. Dat is de Betuwe ten voeten uit! Het nieuwe Betuwepad is een Streekpad dat de fruitproductie van ons land toont. Nergens in ons land wordt er namelijk zoveel fruit geproduceerd als in de Betuwe. In het voorjaar staat dat garant voor bloeiende boomgaarden en in de nazomer wandel je langs de leukste fruitstalletjes. De route is online beschikbaar via de website en app én in 2022 wordt de nieuwe gids verwacht.

Wandelen over het nieuwe Betuwepad.

Nieuwe gidsen: Krijtlandpad en Marskramerpad

Krijtlandpad

De wandelgids van het Krijtlandpad werd in de zomer van 2020 voor het eerst gelanceerd. Het populaire Zuid-Limburg en het feit dat veel Nederlanders vanwege de pandemie in eigen land op vakantie gingen, maakten het vernieuwde Krijtlandpad extra populair. Daarom werd er voor de zomer van 2021 een hernieuwde gids uitgebracht. De overstromingen zorgden ervoor dat sommige delen tijdelijk niet te bewandelen waren, dus zijn de wijzigingen direct gecommuniceerd, is er gezorgd voor tijdelijke aanpassingen en hebben vrijwilligers meegeholpen met opruimen langs de route. >>

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Marskramerpad

Net voor de feestdagen lag de nieuwe en geactualiseerde wandelgids van het Marskramerpad in de winkel. De wandelroute van Bad Bentheim naar Den Haag (en andersom) is nu nog aantrekkelijker. Bij de heruitgave zijn kansen voor verbetering van de route gelijk meegenomen, zoals in Amersfoort waar stadsontwikkeling rond het station nieuwe mogelijkheden biedt en bijvoorbeeld bij het Overijsselse Enter langs de Regge die door het meanderen een nieuwe beleving voor wandelaars oplevert. Het Marskramerpad is ook onderdeel van de Europese route E11.

Verkoop van wandelgidsen in cijfers

In totaal gingen er het afgelopen jaar 23.353 wandelgidsen over de toonbank. Dat betekent een stijging van 28% ten opzichte van vorig jaar. De top 3 van verkochte gidsen bestond dit jaar uit: het Krijtlandpad, daarna het Romeinse Limespad gevolgd door Het Nederlands Kustpad deel 2. Uit onderzoek onder donateurs en nieuwsbrieflezers blijkt dat de gidsen van LAW's en Streekpaden hoog beoordeeld worden; door donateurs met rapportcijfer 8,4 en door nieuwsbrieflezers met een 8,0.

Verkoop gidsen ontwikkeling

Innovatieve pilots

Wandelnet startte in 2021 met het doorvoeren van vernieuwing en innovatie op een aantal bestaande routes. Zo wordt onder andere streekeigen beleving toegevoegd aan de wandelingen door middel van podcasts en video's. Een speciale landingspagina op Wandelnet.nl geeft niet alleen informatie over de route zelf en het routeaanbod van de regionale wandelpartners, maar ook de beleving van de omgeving verder wordt uitgelicht.

Scholtenpad

In samenwerking met Achterhoek Toerisme zijn twee rondwandelingen van het Scholtenpad verder uitgelicht. Voor deze pilot is ingezet op de beleving van de routes en de omgeving. Vanuit de thema's landschap, natuur en cultuurhistorie zijn daarvoor alle 'Points Of Interest' (POI's) langs de routes in kaart gebracht welke ook terugkomen in de verschillende routeplanners en wandelapps. Enkele POI's worden uitgelicht via video's en podcasts die samen met inwoners en vrijwilligers zijn gemaakt. QR-codes fysiek langs de route maken het mogelijk om meer te weten te komen over de omgeving van de wandelroute. Alles is samengebracht op de [nieuwe landingspagina](#) van het Scholtenpad.

Ontdek het nieuwe Scholtenpad.

Rondwandelingen blijven hip

Wandelnet speelt al vanaf het begin van de pandemie in op de toenemende vraag van wandelaars naar rondwandelingen. Met de campagne #rondgelopen en het nieuwe aanbod van rondwandelingen breidde Wandelnet het aanbod uit. Per provincie bieden we verschillende rondwandelingen aan. Een goed voorbeeld van hoe bestaande LAW's en Streekpaden door innovatie en vernieuwing kunnen inspelen op de nieuwe vraag vanuit de markt.

Pionierspad

Het Pionierspad is herzien, verlegd en opnieuw in kaart gebracht. Provincie Flevoland en Wandelnet zien het Pionierspad als de ruggengraat van wandelend Flevoland. Het plan is om inspirerende thema's kenmerkend voor de omgeving aan het Pionierspad toe te voegen om zo Flevoland en zijn omgeving voor de wandelaar tot een beleving te maken. Naast het toevoegen van belevingslagen op de route door middel van filmpjes en andere elementen levert Wandelnet eind 2022 een vernieuwende gids op met daarin een aantal rondwandelingen.

Wandelnet beschouwt eerdergenoemde projecten als pilots en gaat deze komende tijd monitoren. Voor de toekomst is het onderdeel van de visie van Wandelnet en zullen ook andere etappes en rondwandelingen volgens dit concept worden ingezet. Meerdere regio's hebben inmiddels belangstelling getoond.

Nominaties van routes

Het Streekpad West-Friese Omringdijk deed in 2021 mee voor de titel 'Wandelroute van het jaar'. De route behaalde een top 5 notering, maar werd uiteindelijk niet tot winnaar verkozen. Voor de titel van 'Wandelroute van het Jaar 2022 in de Benelux' is het Biesboschpad genomineerd. En ook met de oplevering van het nieuwe Betuwepad kijkt Wandelnet uit naar een nominatie komend jaar.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

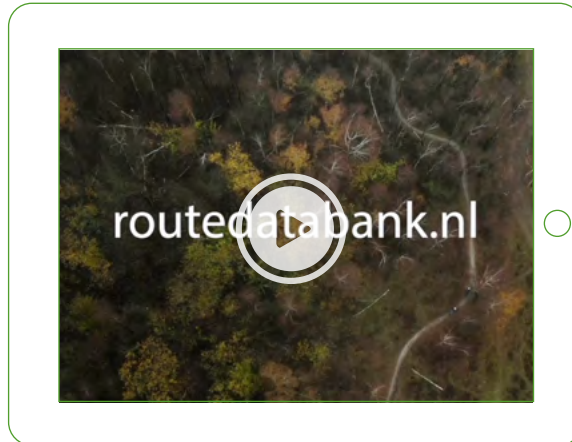
10. Financiële verslaglegging

H4 ROUTEDATABANK

De landelijke Routedatabank is een geografisch informatiesysteem (GIS) waar recreatieve routes centraal worden verzameld, zo nodig bewerkt en ontsloten voor beheer, belangenbehartiging en beleid. Dankzij de koppeling met brondata van derden worden gegevens van tienduizenden kilometers routenetwerk op één plek voor heel Nederland verzameld en gedistribueerd. In 2021 zijn vrijwel alle regionale wandelnetwerken aangesloten bij de Routedatabank waarin Wandelnet een coördinerende rol vervult. Met inmiddels meer dan 45.000 kilometer aan knooppuntnetwerken is de Routedatabank groeiende en het afgelopen jaar een nog sterker instrument geworden.

Samenwerking

Wandelnet en Fietsplatform zijn initiatiefnemer van de Routedatabank. Zij verzamelen regionale en landelijke (gemarkeerde) fiets- en wandelroutedata en distribueren deze via de Routedatabank. Belangrijke pijlers hierin zijn de kwaliteit en actualiteit van de data. In 2021 is de sportbond voor toerfietsen NTFU aangesloten met actuele mountainbikeroutes en heeft de paardensportbond KNHS ruiter- en menroutes aan de Routedatabank toegevoegd. Om de databeheersystemen van KNHS en NTFU voor de koppeling naar de Routedatabank mogelijk te maken, heeft Wandelnet de projectcoördinatie verzorgd.

Over de routedatabank.

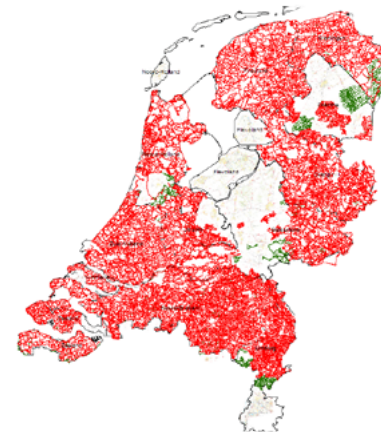
Ontwikkeling routedatabank

In 2021 wordt op de Routedatabank 45.000 kilometer aan wandelroutenetwerk gepubliceerd. Een groei van ruim 1.500 kilometer ten opzichte van vorig jaar. Wandelnet heeft de afgelopen jaren, in nauwe samenwerking met de regionale routebureaus, doorlopend de data van de wandelnetwerken geactualiseerd binnen de Routedatabank en deze gepubliceerd op: de landelijke routeplanner, de Routedatabank, het (wandel)meldpunt, de overheids-

website PDOK en de Atlas Leefomgeving. Een complex proces dat Wandelnet in flinke mate geautomatiseerd heeft in de afgelopen jaren, maar nog steeds wel handmatige actie vereist. Verdere doorontwikkeling in de automatisering staat gepland voor 2022. Vanuit een coördinerende rol van Wandelnet zorgen we voor het 'vertalen' van verschillende brondata vanuit de verschillende beheerders van regionale netwerken tot één consistent landelijk bestand van wandelnetwerken. >>

Wandelnetwerk overzichtskaart per regio.

Wandelnetwerk overzichtskaart landelijk.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

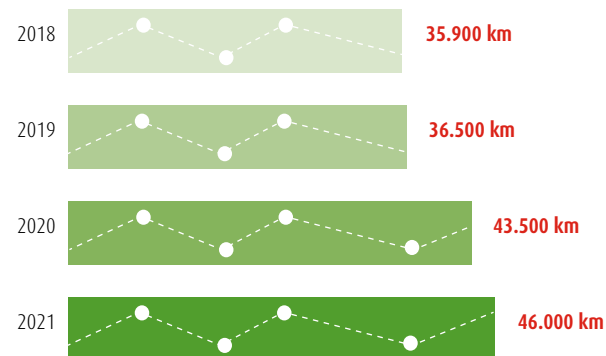
Gebruik routedatabank

De Routedatabank kent momenteel 300 gebruikers met rechten voor gebruik van de data. Derden gebruiken en downloaden de data of kunnen deze koppelen met de eigen server of GIS. De Routedatabank is voor Wandelnet een essentieel instrument voor de kwaliteit van het routenetwerk en de belangenbehartiging. De borging van het landelijk routenetwerk in de Omgevingswet is een belangrijke basis. Zowel landelijke, provinciale, regionale als gemeentelijke overheden moeten op basis van die wet rekening houden met de kwaliteit van het routenetwerk. Omdat alle recreatieve routedata actueel beschikbaar zijn, kan daar in de beleids- en planvorming rekening mee worden gehouden. De Routedatabank is vooral bedoeld als een business-to-business instrument, waarbij de data wel kan dienen voor het ontwikkelen van consumentenproducten, zoals kaarten en apps.

Actuele gebruikers:

- Gemeenten en provincies
- Rijkswaterstaat
- Rijksdienst Ondernemend Nederland
- Routebureaus en recreatieschappen
- Waterschappen
- Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer
- Onderwijs- en onderzoeksinstituten
- Bijna alle meldkamers
- Ruim 50 adviesbureaus op het gebied van landschapsarchitectuur, infrastructuur, stedenbouw, recreatie en ruimtelijke ordening
- En ongeveer 50 organisaties die de data gebruiken voor consumententoepassingen (planners, apps, gedrukte kaarten)

Ontwikkeling Routedatabank

NS-wandeling 'Duinen van Zoutelande'.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

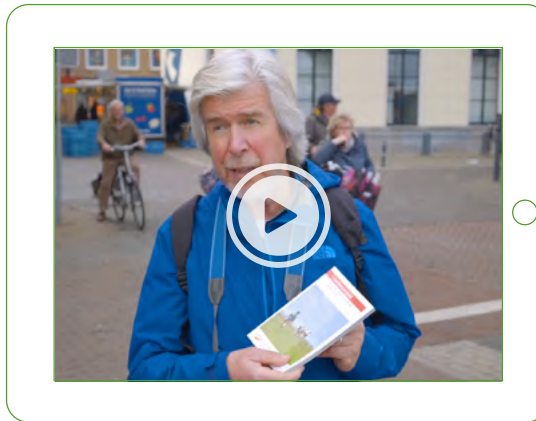
H5

VRIJWILLIGERS EN DONATEURS

In alle werkzaamheden van Wandelnet zijn vrijwilligers actief: van markeerders tot belangenbehartigers en van webredacteuren tot bureauvrijwilligers. We doen ons werk vanuit het principe 'voor en door wandelaars'. Wandelnet ondersteunt vrijwilligers via opleiding, vrijwilligersdagen en allerhande communicatie. Een voorbeeld hiervan is de Handwijzer, de nieuwsbrief speciaal voor vrijwilligers die eens per kwartaal wordt verstuurd.

Vrijwilligers in de hoofdrol

Wandelnet is ontzettend trots op haar vrijwilligers. Ze zijn de ogen en oren, handen en voeten in het veld. Zo belangrijk en zichtbaar als hun werk is, zo onzichtbaar zijn de vrijwilligers meestal zelf. In 2021 werden de vrijwilligers in de spotlights gezet aan de hand van vier video's. Deze portretten staan symbool voor alle vrijwilligers en tonen de diversiteit in functies. In de week van de Nationale dag van de Vrijwilliger (op 7 december) zijn de video's online gepubliceerd met een campagne via de social mediakanalen: 'Vrijwilligers in het zonnetje'.

Belangenbehartiger Albert-Jan aan het werk.

Inspiratiedag vrijwilligers

De beperkingen die de pandemie met zich meebrengt, zijn ook voor vrijwilligers niet altijd gemakkelijk. Juist voor hen zijn de persoonlijke contacten van belang voor het werkplezier en de binding met Wandelnet. De beperkingen dwongen Wandelnet dan ook om het werk met enige creativiteit te benaderen. Gevolg was dat in maart de jaarlijkse inspiratiedag voor vrijwilligers digitaal plaats vond. Met het thema 'omdenken' kregen de vrijwilligers handvatten om te denken vanuit kansen in plaats van beperkingen.

Vrijwilligersdagen

Het verbod op grote bijeenkomsten bleek in oktober de uitgelezen kans om de jaarlijkse 'vrijwilligersdag' in drie kleinere bijeenkomsten op te knippen, verspreid door het land. Wandelnet organiseerde samen met partner Nivon de vrijwilligersdagen in Nivon Natuurvriendenhuizen op drie verschillende locaties. Groot bijkomend voordeel was dat de locatiespreiding meer vrijwilligers de gelegenheid gaf dit keer aanwezig te zijn! Wandelnet kijkt terug op drie geslaagde bijeenkomsten.

Groeiend aantal vrijwilligers

Ook in 2021 trok Wandelnet nieuwe vrijwilligers aan. Waar de organisatie in 2020 nog zo'n 900 vrijwilligers telde, zijn dat er in 2021 nog eens 100 meer. In onderstaande afbeelding is terug te lezen hoe het aantal vrijwilligers de afgelopen jaren is gegroeid en waar de vrijwilligers zich in Nederland bevinden. >>

Aantal vrijwilligers ontwikkeling

Alle vrijwilligers in kaart.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Ontwikkeling aantal donateurs

Het werk van Wandelnet is zonder donateurs bijna niet mogelijk. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal donateurs en donaties gestegen. In 2021 werden 900 nieuwe donateurs verwelkomd. Daarnaast kon Wandelnet rekenen op de steun van 9.700 vaste donateurs. De donateurscampagne aan het einde van het jaar werd speciaal gericht op het beschermen en behouden van het onverharde pad. In onderstaande afbeelding is te zien dat na een kleine dip in 2020 de stijgende lijn weer opgepakt wordt.

Aantal donateurs ontwikkeling

Cursus beschikbaar voor (nieuwe) markeerders

Wandelnet kon in 2021 weer de markeercursussen hervatten voor (nieuwe) vrijwilligers. De cursussen dienen ter ondersteuning om de kwaliteit van de markeringen van de wandelroutes hoog te houden. Deze cursussen geven de vrijwilligers handvatten om hun werk in het veld goed te kunnen doen en werkt tegelijkertijd mee aan zo veel mogelijk uniformiteit in het markeren.

Vrijwilliger aan het markeren.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H6 COMMUNITY, TOEPASSING EN GEBRUIK

Alle LAW's en Streekpaden worden digitaal aangeboden via wandelnet.nl en de routeplanner. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de statistieken voor het gebruik van de 'app, routeplanner en website' door wandelaars, over de afgelopen jaren. Daarnaast wordt er verder ingezoomd op de ontwikkeling en groei van de online community van Wandelnet.

Ontwikkeling website

Afgelopen jaar heeft Wandelnet ingezet op de doorontwikkeling van de website. Inzet is dat komend jaar de website een nieuwe uitstraling krijgt (waarvan de pagina van het Scholtenpad een pilot is). De gebruiksvriendelijkheid en uitstraling van de website worden geoptimaliseerd. Doel is dat nog meer wandelaars Wandelnet in de toekomst online weten te vinden. Het afgelopen jaar wisten ruim 2 miljoen gebruikers de website van Wandelnet te vinden, een groei van 24% ten opzichte van 2020.

Routeplanner en app

In 2021 werden via Wandelnet.nl 395.037 routebeschrijvingen gedownload; van NS-wandelingen, OV-stappers tot de bekende LAW's- en Streekpaden. Onderstaande statistieken tonen een toename aan in het aantal

downloads over de afgelopen jaren. De ontwikkeling van de routeplanner staat niet stil en wordt stapje voor stapje verder geoptimaliseerd. Het afgelopen jaar is de routeplanner uitgebreid met de routelijnen van de Lange-Afstand-Wandelroutes en Streekpaden. Voor komend jaar staat er een update op de planning voor verdere optimalisatie van de gebruiksvriendelijkheid. >>

Routedownloads

Routeplanner
2019 **96.282**
2020 **247.935**
2021 **292.595**

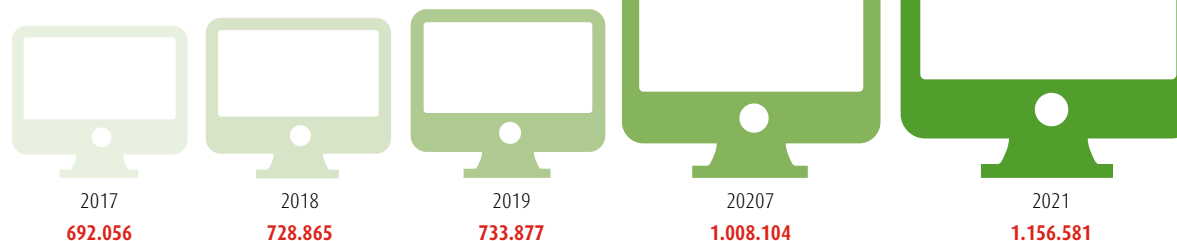

NS-wandelingen
2019 **21.648**
2020 **31.657**
2021 **36.370**

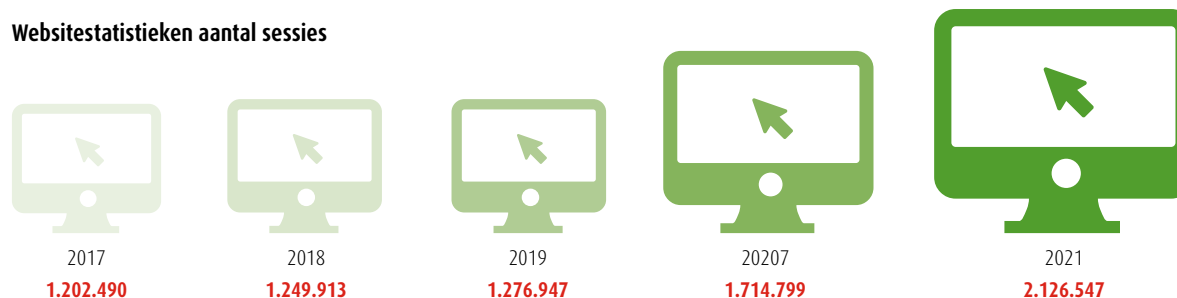

OV-stappers
2019 **23.590**
2020 **47.792**
2021 **66.072**

Websitestatistieken aantal gebruikers

Websitestatistieken aantal sessies

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Social media en nieuwsbrieven

Afgelopen jaar was Wandelnet online goed zichtbaar in de pers, via social media, blogs en nieuwsberichten op de website. Het vrijwillige redactieteam heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd: voor en door wandelaars. De online achterban van Wandelnet op social media is ten opzichte van 2020 gegroeid met ruim 24%. De nieuwsbrieven worden goed gelezen en daarom is besloten om de frequentie voor de Lopende Zaken nieuwsbrief te verhogen.

Community statistieken

					
2019	1.850	10.500	850	5.400	34.800
2020	2.000	11.500	1.000	5.700	35.000
2021	3.100	14.000	1.600	6.500	36.000

Inspiratiedag 'De blik van buiten'

Bij één van de jaarlijkse inspiratiebijeenkomsten die Wandelnet organiseerde, stond de trend van wandelende jongeren centraal. Inspirerende jonge sprekers gaven voorbeelden van hun wandelgedrag en onderling werd er kennis uitgewisseld. Onder andere over hoe verdieping en innovatieve toepassingen op bestaande routes ervoor kunnen zorgen dat het aanbod in de toekomst beter aansluit bij de vraag vanuit de jongere doelgroep. Wandelnet ontving dan ook veel positieve reacties op de 'blik van buiten' en de inspiratie die jonge wandelaars ons konden geven. Een ontwikkeling waar Wandelnet in de toekomst graag verder op inspeelt.

Wandelaars lopen over Streekpad.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H7

BELANG VAN DE WANDELAAR

Nederland mooier maken voor wandelaars lukt alleen als ook bestuurders, beleid-smakers, plannenmakers en adviseurs het belang inzien van het verbeteren van de kwaliteit van de infrastructuur voor wandelen in Nederland. Om dat te bereiken wordt kennis en ervaring uit de praktijk ingezet om het belang van wandelen te agenderen bij overheden. Daarnaast dragen vrijwilligers concrete oplossingen aan voor soms complexe vraagstukken. Of het nu gaat om de kwaliteit van routes, het voorkomen van barrières voor wandelaars, of het tegenhouden van de afsluiting van een openbaar wandelpad: Wandelnet behartigt landelijk, regionaal en lokaal met vrijwilligers de belangen van de mens te voet.

Belangenbehartiger Kees Zwaan aan het woord.

Belangen in de provincie

In 2021 werd ingesproken bij omgevings- en mobiliteitsplannen, de belangen van wandelaars werden verdedigd bij plannen voor het afsluiten van Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's) en er werd aandacht gevraagd voor het belang van bewegen in het kader van gezondheid. Een netwerk van 12 provinciale vrijwilligers in de belangenbehartiging verzorgt in elke provincie al jaren de contacten met overheden, volgt beleidsontwikkelingen op de voet en levert concrete bijdragen aan relevante beleidsprocessen op provinciaal en lokaal niveau. Dit 'twaalfstal' is het gezicht van Wandelnet en vormen oren en ogen in het veld om op te komen voor de belangen van wandelaars. Zij werken in de provincie in vrijwilligersteams en opereren in een netwerk van andere organisaties.

Provincie brede wandelplatforms

In Drenthe en Brabant werken diverse organisaties provinciebreed samen aan de verbetering van de wandelkwaliteit in de vorm van een 'Wandelplatform'. Wandelnet heeft met VisitBrabant hiertoe in 2021 het initiatief genomen in Brabant. In Drenthe functioneert het Wandelplatform al twee jaar met succes, onder verbindend voorzitterschap van de regionale belangenbehartiger van Wandelnet.

Nieuwe barrières voor wandelaars voorkomen

Wandelnet zoekt oplossingen om (nieuwe) barrières voor wandelaars te voorkomen of te slechten. Het streefbeeld gaat uit van een fijnmazig netwerk van wegen en paden dat geschikt is voor ommetjes vlakbij huis, maar ook voor korte en lange wandeltochten. Soms zorgen autowegen, spoorlijnen of waterlopen ervoor dat de afstand tussen twee oversteekmogelijkheden te groot wordt. Dan wordt

een ommetje een omweg. Dit speelt zeker rondom de onbewaakte overwegen in Nederland. Het door ProRail opheffen van alle 180 Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO's) kan als gevolg hebben dat wandelaars het spoor niet meer kunnen oversteken of daarvoor ver moeten omlopen via onaantrekkelijke, onveilige wegen. Wandelnet maakt zich daarom sterk om voor zoveel mogelijk overwegen een passende oplossing te vinden. Nederland telt in totaal maar liefst 83 onbewaakte overwegen die van groot belang zijn voor wandelaars. In de afgelopen jaren zijn er 39 daarvan inmiddels definitief 'aangepakt'. Soms is het niet gelukt om goede oplossingen te realiseren, soms is er wel succes geboekt in de vorm van een wandeltunnel onder het spoor of het aanbrengen van beveiliging op de overweg. Wandelnet is voorzitter van de Adviesgroep Infrastructuur en Recreatie waar ANWB, Fietsersbond, Fietsplatform en NOC*NSF onderdeel van zijn. Deze adviesgroep adviseert ProRail en Rijkswaterstaat over het recreatieve belang van verbindingen. >>

NABO overzichtskaart.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Ankie van Dijk, directeur Wandelnet, met opiniestuk in het NRC:

Ankie van Dijk, directeur Wandelnet, schreef in 2021 een opiniestuk voor het dagblad NRC. Daarin deed ze een oproep aan ProRail om een nieuwe tunnelvisie te ontwikkelen in het kader van het sluiten van de overwegen. Een visie die niet alleen het belang van het spoor dient, maar ook de belangen van miljoenen mensen die het spoor willen kruisen; met een veilige oversteek, een brug, óf natuurlijk een tunnel. [Lees het opiniestuk.](#)

als gevolg van eerdere lobby door het Rijk in de Omgevingswet en de Nationale Omgevingsvisie worden aangemerkt als 'nationaal belangrijke infrastructuur' helpt daar zeker bij. Het groeiende belang van genoeg ruimte voor lopen wordt nog eens benadrukt door het toemend aantal partijen dat zich achter de doelstellingen van het platform Ruimte voor Lopen schaaft. Wandelnet is initiatiefnemer en aanjager van dit landelijke platform. Vanuit dit initiatief reikt Wandelnet jaarlijks de Loopaward uit. Dit jaar ging de award naar de NS, vanwege de alom bekende en gewaardeerde station-ommetjes.

Allianties en samenwerking

Voor het landelijk wandelnetwerk is Nivon een belangrijke partner. Daarnaast werkt Wandelnet op landelijk niveau samen met het Fietsplatform en in de regio met de verschillende routebureaus. Binnen de wandelwereld zoeken we de samenwerking, waaronder met wandelbond KWBN, TeVoet, Voetgangersvereniging Nederland en andere belangenorganisaties. Voor de lobby sluit Wandelnet afhankelijk van het thema coalities, zoals met de Fietsersbond, ANWB en NOC*NSF. Het landelijke platform Ruimte voor Lopen is door Wandelnet samen met kennisinstituut CROW en het ministerie van IenW geïnitieerd. Rondom verschillende projecten zijn onder andere met de Fietsersbond, de Hersenstichting en ANWB-partnerships gesloten. En niet in de laatste plaats zijn ook de terrein behorende organisaties belangrijke partners voor Wandelnet. De coalitie NLBuiten zet zich met 17 partijen in voor een toegankelijker Nederland voor recreanten.

Oplossing voor Kerkpad in Zutphen

Veel wandelingen in Nederland komen over boerenerven, en dat leidt soms tot onmin. Het Kerkpad bij Zutphen is een geliefd ommetje en een prachtig stukje van de dag wandeling 'De Hoofdige Boer', onderdeel van het Hanzestedepad. Maar wandelaars op het openbare pad werden de laatste vijf jaar agressief en intimiderend bejegend door een boer. Doorgaans verloopt het bij recht van overpad-situaties zonder problemen, maar met de toegenomen buitendrukke vanwege de pandemie leidt de oversteek langs de boer, en ook bij landgoedbezitters, vaker tot incidenten. Wandelnet trad op als mediator en deed er samen met Routebureau Achterhoek alles aan om het Kerkpad als openbaar wandelpad te behouden. [Lees het hele artikel.](#)

Advies Recreatiezonering Veluwe

Wandelnet werd het afgelopen jaar regelmatig gevraagd als adviseur bij de opstelling van het bestek met routepalen, informatieborden, markeringen. Op de Veluwe worden nog delen van het wandelknooppunten netwerk verder ontwikkeld, nadat de pilots straks geëvalueerd zijn. Wandelnet is nauw bij betrokken bij de ontwikkelingen op de Veluwe, naast de formele oprichting van het Routebureau en de organisatorische inbedding zijn we ook betrokken bij de zonering op de Veluwe waarbij kwetsbare delen van de Veluwe moeten worden ontzien en de recreatiedruk verspreid moet worden. Ook in de Achterhoek speelt zonering vooral bij en op landgoederen. Ook hier weet het Routebureau Achterhoek Wandelnet goed te vinden om de wandelaar te vertegenwoordigen.

Bewandelbaar landschap

Nederlanders zijn de afgelopen twee jaar nog massaler gaan wandelen en die wandelbeweging leidt tot een nog grotere vraag naar ruimte. Om te voorkomen dat iedereen in dezelfde vaak kwetsbare natuurgebieden gaat wandelen, zet Wandelnet zich daarom in voor een toegankelijker landelijk gebied. Zodat een mooie wandeling dichtbij huis voor iedereen bereikbaar wordt. Om plannenmakers te inspireren, heeft Wandelnet 24 voorbeelden uit het verleden gebundeld en voor het voetlicht gebracht. En in het veld zijn ideeën ingebracht voor nieuwe wandelmogelijkheden binnen gebiedsontwikkelingen van Waterschappen, Rijkswaterstaat, Provincies, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. [Bekijk de referentieprojecten!](#)

Ruimte voor lopen in omgevingsvisies en mobiliteitsplannen

De toekomstige inrichting van onze leefomgeving wordt door de overheden vastgelegd in Omgevingsvisies en mobiliteitsplannen. Een goede, samenhangende wandelinfrastructuur worden daarbij niet vanzelfsprekend meegenomen. Met steeds meer succes lobbyen de vrijwilligers van Wandelnet bij gemeenten en provincies om dat wel te doen. Het feit dat de LAW's en Streekpaden in Nederland

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H8 CAMPAGNES

Wandelnet zet zich met verschillende campagnes in voor de belangen van wandelend Nederland. Of het nu gaat om het beschermen van het onverharde pad, het bewuster maken van de werkgever van het belang van bewegen tijdens werktijd of het oplossen van barrières en knelpunten.

Wandel Tijdens Je Werkdag

Dagelijks wandelen betekent een drastische verbetering voor de gezondheid en kan het leven zelfs met jaren verlengen. Uit de onderzoeken van Wandelnet blijkt dat steeds meer mensen dit in de praktijk ook echt zo ervaren. Na onderzoek blijkt zelfs dat gezondheid met stip op één staat als motief om meer te wandelen. Met de landelijke campagne Wandel Tijdens Je Werkdag vragen we landelijk aandacht voor meer bewegen tijdens de werkdag. De populariteit van de Ommetje-app van de Hersenstichting is door Wandelnet aangegrepen om werkgevers te stimuleren om werknemers meer te laten wandelen tijdens een werkdag in de vorm van een challenge. Dit kreeg landelijk publiciteit door de campagne 'Wandel Tijdens Je Werkdag', waar bijna 300 bedrijven aan mee deden en zo'n 24.000 mensen. Met Erik Scherder werd de prijs aan de winnaar uitgereikt, de overige bedrijven in de top 50 van deelnemende organisaties zijn gecertificeerd als 'wandelvriendelijk bedrijf'. Om werkgevers te ondersteunen en te stimuleren dat werknemers meer gaan wandelen, promootten we samen met de Fietsersbond en diverse partners verschillende praktische alternatieven om al werkend actiever te bewegen, waaronder 'weeting' (walk your meeting).

Ankie van Dijk met Eric Scherder.

Wandel Tijdens Je Werkdag.

Estafetteestok in beweging

Om in het verlengde van de Wandel Tijdens Je Werkdag meer aandacht te vragen voor beweging op de werkvloer startte Wandelnet het afgelopen jaar ondersteunend de campagne 'Estafetteestok in beweging'. Het estafetteestokje, met als doel om meer ambassadeurs te werven voor beweging op de werkvloer, werd van hand op hand doorgegeven. Minister van Infrastructuur en Waterstaat Cora van Nieuwenhuizen opende de estafette en gaf het stokje aan Ankie van Dijk. Het leidde tot spraakmakende interviews en gaf een mooi inkijkje in welke rol wandelen speelt voor hen persoonlijk en binnen de verschillende organisaties. >>

Estafetteestokje in beweging.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

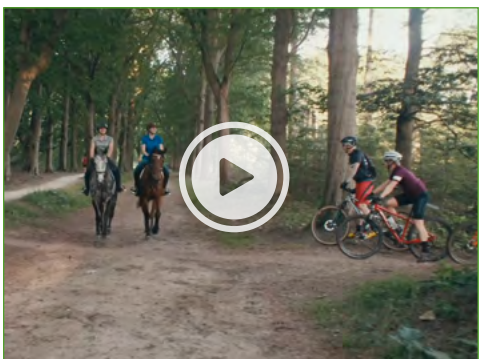
8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Buitencode

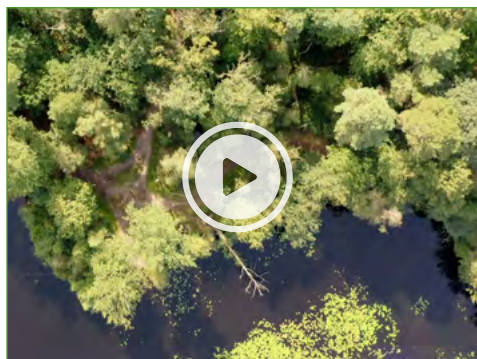
Ruimte voor elkaar, een sportief gebaar! De toenemende populariteit van wandelen en andere buitensporten leidde er het afgelopen jaar toe dat het op sommige plekken simpelweg te druk werd. De drukte zorgde voor een enorme concentratie aan wandelaars en de omgeving leed daaronder. Een gezamenlijk initiatief van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, LandschappenNL, sportbonden en Wandelnet resulteerde in de campagne 'Buitencode: geef elkaar de ruimte en bescherm de natuur!'. Met de campagne werd landelijk aandacht gevraagd voor het beschermen van de omgeving.

Campagnevideo 'Buitencode'.

Ode aan onverhard wandelen

Wandelen op een onverhard wandelpad geeft een extra dimensie aan wandelen. Een onverharde ondergrond zorgt voor schokdemping en geeft het gevoel 'in het landschap' te zijn. Daarnaast heeft het onverharde pad een grote cultuurhistorische waarde en zorgt het voor meer biodiversiteit dan geasfalteerde paden. Helaas verdwijnen veel onverharde wandelpaden, ze worden geasfalteerd, afgesloten of wandelroutes verliezen hun doorgang over wegen en spoorwegen. Het afgelopen jaar heeft Wandelnet de campagne 'Ode aan onverhard wandelen' gelanceerd. In combinatie met de hashtag #ikwandelonverhard, werd er zo landelijk meer aandacht gevraagd voor het belang en behoud van het onverharde wandelpad.

Ode aan onverhard wandelen.

Interview met Erik Scherder

Ankie van Dijk, directeur van Wandelnet sprak met Erik Scherder, hoogleraar neuropsychologie en lid van adviesorgaan Nederlandse Sportraad. Een luchtig interview dat zich ontwikkelde in een interessant gesprek. Samen zoomden zij letterlijk in op wat wandelen betekent voor de mens en zijn afweersysteem en wat daar in de lobby voor nodig is. Bekijk het spraakmakende interview!

Ankie van Dijk in gesprek met Erik Scherder.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

H9

BUREAU EN BESTUUR

Wandelnet werkt vanuit de domeinen routes, belangenbehartiging, vrijwilligers, strategie en community.

Bestuur

- Toon Naber Voorzitter
- Sonja Pol Vicevoorzitter
- Henk Hoen Penningmeester
- Simon Middelkamp Secretaris
- René Vrugt Bestuurslid

Bureau

Op het bureau was de personele bezetting in 2021 zeven fte. Het team is met ingang van oktober 2021 uitgebreid met een marketeer.

Samenwerking overheden

Veel van ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en 12 provincies. De overheden zijn belangrijke partners voor ons werk en de kwaliteit van de infrastructuur.

Samenwerkingsovereenkomst Nivon

In 2021 tekende Wandelnet met Nivon Natuurvrienden een strategische samenwerkingsovereenkomst. De intentie is om samen de kwaliteit van het landelijk netwerk van LAW's en Streekpaden verder te verbeteren. Vanuit dit partnerschap zetten we op bestuurlijk niveau een strategie uit en hebben we praktische werkafspraken waarmee de uitvoering door onze vrijwilligers wordt vergemakkelijkt.

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Balans per 31 december 2021

	31-12-2021 €	31-12-2020 €
ACTIVIA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	138.371	139.901
Vlottende activa		
Voorraden	28.638	13.167
Vorderingen	260.361	230.504
Effecten	194.995	196.938
Liquide middelen	1.100.271	887.518
	<u>1.722.636</u>	<u>1.468.028</u>

	31-12-2021 €	31-12-2020 €
PASSIVA		
Vrij besteedbaar eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	5.580	5.580
Bestemmings reserves	529.651	370.970
Algemene reserves	<u>544.064</u>	<u>516.131</u>
	1.079.295	892.681
Vorzieningen	60.053	113.563
Langlopende schulden	118.022	63.422
Kortlopende schulden	465.266	398.362
	<u>1.722.636</u>	<u>1.468.028</u>

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

Staat van lasten en baten over 2021

	begroting		
	2021 €	2021 €	2020 €
BATEN			
Rijksbijdragen	321.869	250.000	182.513
Overige overheidsbijdragen en subsidies	644.775	645.467	506.348
Giften en baten uit fondsenwerving	216.902	215.000	192.815
Verkoopopbrengsten	279.748	154.000	221.450
Baten werk in opdracht van derden	7.385	-	24.570
Overige baten	<u>38.085</u>	<u>49.000</u>	<u>48.294</u>
Totaal van som der baten	<u>1.508.764</u>	<u>1.313.467</u>	<u>1.175.990</u>
Lasten			
Kosten routes	560.682	572.688	544.933
Kosten wandelcommunity	500.319	452.059	373.315
Kosten belangenbehartiging	297.525	248.742	202.405
Vrijwilligerskosten	24.803	14.316	1.857
Overige lasten	-65.760	-	-999
Totaal van som der kosten	<u>1.317.569</u>	<u>1.287.805</u>	<u>1.121.511</u>
Totaal van bedrijfsresultaat	191.195	25.662	54.479
Financiële baten en lasten	<u>-4.581</u>	-	<u>-1.739</u>
Totaal van netto resultaat	<u>186.614</u>	<u>25.662</u>	<u>52.740</u>

Voorwoord

1. Onderzoek naar de wandelaar

2. Kwaliteit landelijk wandelnetwerk

3. Routes in de schijnwerpers

4. Routedatabank

5. Vrijwilligers en donateurs

6. Community, toepassing en gebruik

7. Belang van de wandelaar

8. Campagnes

9. Bureau en bestuur

10. Financiële verslaglegging

WANDELNET.NL

